

SJENE SJEMENKI

NEVA LUKIĆ

SADRŽAJ

NE-SUDARI NA ULICI	1
Teorija komunikacije	2
Riječi i dlake	3
Umjetnost	4
Koš za smeće	6
Povijest	7
Skice	8
Sjemenka	9
DONDOLE, DONDOLE	10
Jezik	11
Gospodine Huxley: Manifest koji nikad neće bit preveden na Engleski	12
Hrvatski in the world	15
Mali i veliki jezici	17
Dostojanstvo	19
RiječLaParolaLaPalabra	21
Jezični sustav	23
Zemlja u korporativnom sustavu	25

Mladić je pjesmu govorio u igri	27
The Tower of Babel within Kula Babilonska	29
ZLATNA SREDINA	30
Jednodnevna priča o „ježenju“	31
Na tek napuštenoj sceni	33
Izjednačenje	36
¿Dónde está la muerte?	38
Trnac u svijetu	40
Nova civilizacija	43
ORBITE, ILUZIJE	44
San jednog Kineza	45
Spirale	46
Magične kutije	47
Duboko	48
Prostor	50
Premetaljka 4 D	52
Giljotina Ugla (ovo je mogao biti bilo koji ugao)	54

Bare trees, Bare trees	56
 * * *	 57
Melankolija	58
 O autorici	 59
Impresum	60

NE-SUDARI NA ULICI

TEORIJA KOMUNIKACIJE

Svemir je izvijen
osamljenim koracima
po osvijetljenim plohama
po Suncu
Čežnjom za nedostižnim
i ne sudaranjem tijela

Kad bi se sva tijela sudarila
Kad bismo nešto uspjeli
reći jedni drugima,
Više ne bi bilo Svemira

Samo u pred-obliku
on bio je zgusnut
i tad sve bilo je rečeno.

RIJEČI I DLAKE

Riječi su vrlo, vrlo tanke,
kao dlake.

Rijetko se dogodi
Da se poklopi
Riječ na riječ
I zavlada
Toplina.

Izgledi su otprilike jednaki
Kao da si se od svih
nerođenih mogućnosti
Rodio baš ti.

UMJETNOST

Istinska umjetnost je
od zraka,
ona živi od
besplatnog daha,

Ostavlja tragove nijeme
i nevidljive
Stvara ozračje
u kojem se oblici
spotiču na
agregatna stanja,
izgaraju u suhi prah.

Izvorna umjetnost
na različite visine
postavlja dlanove
stvarajući stepenište
koje vjerno odčitava
sva ostala stepeništa.

Stepene postavlja
precizno,
ali nikad po točnim
mjerilima,
uvijek dotičući stvarnost
koja se događa drugdje.

Njegova djeca su drugdje.
Pokazuje mi dlanovima:

Andrea

Alessandro

Milena

Jer prava umjetnost
otvorena je nosnica
kojom galopiraju psi
u bjelini

Ona je svi oni ne-sudari
ljudi na ulici
u popodne ljetnoga dana.

KOŠ ZA SMEĆE

Postoji jedno pleme
koje razne praznine
podaruje nazivima.
Ono vidi svijet kao niz
nijansi naših „nosnica.“
Cijeli rječnici opisuju
različite rupe u koje je
zasađeno drveće,
a i nezgrapne prostore
između prstiju i
svježih listova kadulje.
Njihovi termini
obično se odnose
na budućnost.
Kad kažu „čaša“ oni
ne vide staklo,
već samo odsutnost
koja čeka na sadržaj.
Kad kažu „cipela“,
oni ne vide kožu cipele
već bosonogo stopalo
kako korača ulicom.

Možda se jedino naš
„Koš za smeće“
preklapa s njihovom
terminologijom
jer svojim nazivom predviđa
svijetlu budućnost.

POVIJEST

Što je povijest za oblake

Bave li se oni tek pokopom
i uskrsnućem svojih kapljica
u zemlji i iz zemlje

Je li za njih Povijest

„Jednom kad je Kapljica
dotaknula Sjemenku“

Je li njihova Povijest,
ono što je naša Budućnost

SKICE

Rađamo se oblikovani u detalje
Naša lica, sva su različita
Naša tijela, njima razbacuju se točke

Sjemenke su nas zavarale

One sve nalikuju jedna drugoj
i njihovi oblici kao da su skice
za nešto drugo

Sjemenke su nas zavarale
u sebi ih nosimo
pa mislimo da trebamo stvarati
prije no što stvorili smo sebe

Ne, ne, ne

Različite nosove trebamo zasaditi
duboko u zemlju,
Negdje gdje smo vjetrom doneseni
i čekati

SJEMENKA

Ostati Vjerojatnost čitava života,
najplemenitiji je način postojanja.

Odnos sa Svemirom tad je u ravnoteži.

I sam Svemir je tek Sjemenka.
Java nečega drugoga
I Kozmos zna svoju priču tek u nutrini.

„Ja sam Cvijet.
Cvijet dugih, crvenih latica koje
na vrhu nose jednu malu bodlju.
U sebi znam da sam baš taj cvijet,
no ostajem tek sjemenka,
Plosnata, oklopom u sebe zatvorena,
Kao da mi je netko sklopio usta,
želim se suzbiti u Svemiru!“

Imati ime, a biti tek Mogućnost.

DONDOLE, DONDOLE

JEZIK

Jezik je sakati plesač
Nekoordiniranih pokreta
Bubnjar mekih udaraljaka
U očaju baca se usnom šupljinom
Kako bi izvan nje stvorio nevidljiv red,
Dodirnuo riječju te tako voljene prste
Poput daha što dodiruje zvonca balkona
Tužan što zauvijek ostaje unutra
Lutkar u pomrčini uma

GOSPODINE HUXLEY: MANIFEST KOJI NIKADA NEĆE BIT PREVEDEN NA ENGLISKI

Gospodine Huxley

Engleski jezik prodire svugdje

Svi jezici svijeta korodiraju

Hrđaju riječi krhotine slova

Ostaju bačene negdje usput

Riječi drugih jezika postaju

Okrajci koštice

Napola izglodane kosti životinja

Nekakav svijet na cesti

Nekakav ispupčen svijet

Zlokobnih madeža na obrazu

Čaklji na bradi žene

Slijepog crijeva

u svim našim crijevima

Svega onog rudimentarnog

Čije značenje

sve manje razumijemo

Kao da se udaljuje od nas

Kao da nam šušti u ustima

Stvara neprirodne zvukove

Koji su nam zamalo pa strani

Nešto između ljudskog

I životinjskog

Želimo sakriti te nedostatke

Želimo ih sakriti čak i u grobu

A engleski

Engleski je jezik prostranih ulica,

Jer ulice,

Uvijek su povezane
Engleski je jezik oblikovanog asfalta
Izračunate slobode I umjetnosti
Nije niti malo ispupčen
Niti je u njega nešto urezano
Osim možda stopala pokorenih naroda
No ona su istovremeno
Posljednji ljudski dahovi
I prvi ljudski izričaji u
Ovom vrlom novom svijetu
Gdje je čak I drveće
Usađeno vodoravno

Mi doista hodamo tim svijetom
Gospodine Huxley
Horizontalni
Baš kao da smo uspavani
Neki od nas čak vrlo uznosito
Jer osjećamo se dijelom svijeta
A nama koji još uvijek nismo zaspali
Sve to zajedno je vrlo smiješno

Jer, kakav je to ljudski rod koji je
Izgubio svoju uznositost,
Kako gledati gore ako nam
Tvrđi cement sa svih strana
Zaklanja vidike,
Nagriza nam ruke I noge,

Kakav je to ljudski rod koji je
Postao globalan
Tako da je I sam postao
Sama površina zemaljske kugle?

Baš kao da je mrtav,
Gospodine Huxley,
Kao da je mrtav

Preostaje nam jedino nadati se
Da uskoro će se I vaš vokabular
Pod utjecajem naše
Barbarske langue française
Sasvim suziti
I da ćemo I vas zajedno s nama
Gospodine Huxley
Neprimjetno uvući u ponor
Kule Babilonske,
U ponor regresije I rudimentarnosti

HRVATSKI IN THE WORLD

Nemoćan postati Language
Biti Engleski na Croatian,
Hrvatski jezik izgubio se
u stranome jeziku ulice.

Ograničen vlastitim sustavom
riječi, fraza i naglasaka
nije mogao misliti ništa drugo
osim samoga sebe

Nije razumio druge jezike
niti općost a-be-ce-de,
Nije poznao druge svjetove
osim onih svojih naroda
koji svi bili su on
i on je bio svi oni,
a ovdje nitko nije bio on
i on nije bio baš ništa.

Šušnji, postale su riječi.
Jezik, lavež pasa na ulicama.

Malo-pomalo hrvatske rečenice
počele su napuštati
ljudske usnice,
sve više dodirivale su
pseće gubice.
Jer jezik je mogao pokušati
promijeniti jedino vrstu tijela
dok su njegovi Croatians
morali preobraziti njega.

To stay human they needed
their untransformable bodies

and communication
with other humans.

U početku Hrvatski je nastojao
iskretati pseće jezike
artikulacijom,
no grrrrrr nakon
avv avv mješavine
vau vau i hrvatskih imenica,
pobojao se da će glas
laveža prevladati,
tako da je i pseća tijela,
nekad Jezik, a sad tek Glas
morao napustiti.

Napokon postao je bezglasan.
Zaronio je pod površinu
nestavši u nutrini,
slobodan od blentavih gubica,
i od vječitog bičevanja usnicama!
Iz običnog sredstva
Hrvatski je prerastao u
nevidljivo biće.
Napokon on birao je svoje riječi,
ispisujući ih po zraku...
pa su ih svi ljudi udisali
i ponekad su im se one
stapale s mislima.

MALI I VELIKI JEZICI

I

Kada su jezici mali
odjekuju dugosilazno
U smjeru šapata i duplji
dalekih točaka u zemlji
U tijelima
oni su jeka što
postepeno
gubi se
U dubinu
Ubinu
Binu
Inu
Nu
U
u

II

Kada su jezici Veliki
Glasni bogataši,
njih svi vječito
moraju slušati.
Zlato im se topi
s uglova kuća,
voda iz slavine teče
u njihovu tonu,
te se čak i šumu grana
ponekad omakne neka
njihova izreka!

Takvi jezici podsjećaju
na korporacije
što odišu isključivo
ljudskim mesom
Tim jezicima,
počelo se graditi
prave ceste i
čitave infrastrukture
koliko su vidljivi
i materijalni.

Na raznim gradilištima,
skakavcima-dizalicama
njima se svakodnevno
zatrpavaju praznine
i duplje malih jezika!

DOSTOJANSTVO

Riječ je otišla na Mars
Kaže da više
ne želi razgovarati.
Netragom je nestala
iz svih rječnika,
knjiga i reklama,
zasićena bezbrojem
vlastitih holograma.
Pokupila je sve sa sobom
jer više nije mogla
prepoznati samu sebe –
nekakve priče
u kojima se našla,
svakojake jezike
što su je umnožavali,
jedino su joj odjek i
sjena bili preostali.

Izjasnila se prije
no što je otišla.
Rekla je da više
nije mogla
trpjeti u zrak
bačene stihove,
i sve ono trućanje
intelektualaca
u kafićima
kao da vječno
samo mrvimo
koru kruha

Rekla je da je ona
jedna i jedinstvena

i da nikad nije
trpjela tumačenja!

Zato je „Dostojanstvo”
sada gore na Marsu
i šuti kao zaliveno,
dok na Zemlji strahuju
da se za tako
uglednom riječi
ne bi pavela
cijela kolonija
rječnika jezika.
Svakodnevno na TV-u
niču nove,
dobro plaćene
rasprave
na dotičnu temu.

RIJEČLAPAROLALAPALABRA

Riječ su sjemenke
isute pred ljude
kao da se njima
kosi zrak.

U trenu
sjatimo se na njih
na žuto sjeme
sui semi rossi
sobre las semillas
azules

samo gutamo nijemi,
držeći se za ruke
u nimbusu oko Zemlje

Mislimo da smo uhvatili
Riječ
ali ona je rastresita,
nikada u potpunosti
stopljena,
puna rupa i promjena
Velika, beskrajna,
rep joj viri iz zatvorenih
Vrata Svemira.

Ona nikad nije jedna.

Riječ su jabuke
nad košarom!

Uvijek je množina
Ili samo praznina.

Danas je vedro.

Danas je sivo.
Prostor za sipanje
sjemenki.

JEZIČNI SUSTAV

I

Materinji jezik je organizam zraka,
beskrajna ograda pred nebom,
riječi prozračene prazninama.
On je klupa na koju se sjedne,
prvi plan koji svojom strukturom
zaustavlja sve ostale planove,
oblikujući tako
trodimenzionalnost svijeta.

U njemu je „stolica“ ustoličena,
a slova rukopisa su tanka...
Niti jedna riječ ih ne može opisati,
osim možda riječi „dlake.“

II

Strani jezici su bića vode...
Oni me obujmljuju svojim
lelujavim morima,
Kit me u svom tijelu nosi
u vlažnu tamu od kulture
zaboravljenih dubina...,
i ja ga ne mogu zaustaviti.
Ništanemoguzaustaviti,
svejebržeodmene
Sadpričapriča mene

Preda mnom
stotina jezika se mrijeti,
To su nomadi,

To su isti ovi jezici
koje nosimo u ustima
prije no što su dobili
korijen i bili ugrađeni
duboko duboko
u usnu šupljinu
materinjeg jezika.

Ovdje je
Strah i Sloboda
Vrtlog nas uzima
i iz nas stvara
nešto drevno

Jedino galebi jasno vide
od nas skrojene slike

ZEMLJA U KORPORATIVNOM SUSTAVU

Zemlja ne govori tihi
jezik planeta oko sebe,
ona je vječit stranac na
putanjama oko Sunca.
Nijemost bliskog Svemira,
otkriva njeno buduće lice,
njezin fosil je na Mjesecu,
njezin pepeo gubi se
u vulkanima Venere.
Šutnja oko nje
začepљуje joj čula,
nestaju dimenzije
i perspektive,
kao da su se zvijezde
na nebu ugušile.
Zemlja, puna je svega,
a nije,
jer ništa u bliskom Svemiru
još nije njezino.
Zato ona bježi u vodu,
u mora, duboko,
daleko od Svemira.

Jer cijeli Svemir oko nje
univerzalan je,
osim nje same.

Ona je previše ljudska:

Merkur Mercurio Mercury Merkurius Merkúr
Venera Venere Venus Venus Vénusz

Earth Bumi Föld La Terra Zemlja

Mars Marte Mars Mars Mars

Jupiter Giove Jupiter Jupiter Jupiter

Saturn Saturno Saturn Saturnus Szaturnusz

Uran Urano Uranus Uranus Uránusz

Neptun Nettuno Neptune Neptunus Neptunusz

Pluton Plutone Pluto Pluto Plútó

MLADIĆ JE PJESMU GOVORIO U IGRI

*Sveti Vide, božji dide,
Mi k tebi na gorika,
Ti k nama na dolika.
Oj dondole, dondole!
Na tvojemu na oltaru
Položi nam ovcu šaru.
Oj dondole, dondole!
Da nam krave budu plodne,
Da nam njive budu rodne.
Oj dondole, dondole!
Da nam ovce janjci vode,
Da u lokvam bude vode.
Oj dondole, dondole!*

Obredna pjesma, Kolan (otok Pag)

Oj dondole, dondole!
Lica staraca, puna bora
kao da im je u glinu uvučena
staroslavenska glagoljica
Oj dondole, dondole!
Lica staraca koja će uskoro
poput izgubljenog Mjeseca
nestati u sunčevu odsjaju!
Oj dondole, dondole!
Laganim koracima prilaze
usnulim tijelima
mladića i djevojaka
izdišući im dah u usta:
Oj dondole, dondole!
Oj dondole, dondole!
Mladi ljudi počinju se buditi,

krenu se glasati,
polagano izdisati
Stoljeća i stoljeća
Vlažnih pećina grla
„Oj dondole, dondole“
natrag vanjskome svijetu!
Gromovito višeglasje
odzvanja dvoranom
gruba površina poda
upija razbacana
tijela djedova
Oj dondole, dondole!
Slaboumni mladić
skače na jednoj nozi,
oko njega skupljaju se
seoska djeca
Oj dondole, dondole!

THE TOWER OF BABEL WITHIN KULA BABILONSKA

That day, of which I recall only color blue, and reflections on the water, the priest spoke English, and we all responded in English, even though we were far away from the English speaking places.

The priest started to read the story of *The Tower of Babel*, and we all, so far away from our homes, all different in shapes and colors, spoke the same language in our minds, the possible cornerstone of the Tower.

A little later, the priest told us to pray *Our Father* in our mother tongues:

Our Father, Who art in Heaven, hallowed be Thy name; Thy Kingdom come, Thy will be done on earth as it is in Heaven. Dacci oggi il nostro pane quotidiano, e rimetti a noi i nostri debiti come noi li rimettiamo ai nostri debitori, I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla.

AMEN

The church echoed with different sounds, vowels and consonants, and some people, I noticed, even remained speechless. *The cloven tongues, like as of fire sat upon each of us...*[*] We stood there *confounded because that every man heard another man speak in his own language.*[**]

[*] Acts 2:1-6 KJV (promijenjeno)

[**] Acts 2:1-6 KJV (promijenjeno)

ZLATNA SREDINA

JEDNODNEVNA PRIČA O „JEŽENJU“

Jednoga jutra nanio je *Vjetar*
stotine sitnih sunaca
u glatku kožu mojih ruku
U svako od njih zabodene
uspavane, providne dlake
najednom stršile su Svemiru
a Rijeka je kroz njih pila
daleku vodu

Kad je *Vjetar* prošao,
koži je ponovno postalo monotono
No, potom se pojavio *Poljubac*
i napojio rijeku cijelim mi vratom.
Kad je on otišao,
dugo, dugo, ničega nije bilo.
Moja koža kao da nije postojala,
osim pokojim ubodom komarca
Okolo podneva krenula je zavijati
probna sirena,
jednoličan ton počeo je odjekivati
Nelagodom Sjećanja,
Sunca na lijevom bedru blijedo
jutarnje su se rastvorila,
a kad je zvuk utihnuo, utihnula i ona

U tišini otvorila sam knjigu i krenula
čitati sljedeće *Riječi*:

*In my great grandmother's time,
All one needed was a broom
To get to see places
And give the geese a chase in the sky.[*]*

U nepravilnom ritmu
Sunca su se palila i gasila,
Podivljali Mjeseci
Visokih, visokih stanova

[*] Iz pjesme Charlesa Simica „Autumn sky“

NA TEK NAPUŠTENJOJ SCENI

Dakle, ti vjeruješ da ljudi umiru? Vjerujem. Ja ne. Živi žive. Mrtvi su mrtvi. Živ ne može umrijeti, jer da umre bio bi mrtav, a tko je živ, nije mrtav, tko je mrtav, nije živ.

Radovan Ivšić, „Kralj Gordogan“

U jednom trenutku vremena
umorila se Sila Stvaranja,
od zauvijek obimnih plodova,
od ružičastih, teških grudi
što su visjele pod njenim
plećima;
odlučila je malo stati
kako bi mogla početi
snatriti.

Negdje u isto vrijeme,
klonula je i Sila Razaranja,
Od stalne praznine,
od svih onih plodova
koje nije smjela kušati
nego su joj morali trnuti
pod stisnutim zubima;
zamorila se od čekanja
da ih pronađe dječak
i učini da skriče
pod njegovim zubima
kao mrtvi jastozi,
ali od sreće!

Obje Sile
poželjele su sanjati,

u snu jedna drugu ugledati,
kao kad na zabavi čašom
slučajno kucneš znanca
kojeg nikad nisi poznavao,
e tako je Sila Razaranja
čeznula svoju puninu,
dok je druga očajnički
trebala nijemu prazninu.
Poput ukletih ljubavnika
pronalazile su samo
tragove onoga drugoga,
osjećajući mu jedino
nevidljivo prisustvo
na tek napuštenoj sceni.

Sila Razaranja nailazila je
na neke tuđe likove,
izlegnute vratove,
rastegnute, obješene jezike,
slijepo uništavala je
otiske svoje ljubavnice
i nikada nije osjetila ličinke
u praznoj sceni mrtvoga tijela.

Sila Stvaranja unutra bi se
samo nehajno protegnula,
samozatajnošću rasta
pokušala se prikriti,
pokazati da je vidljivo nevidljivo
i ono što je u pokretu statično,
da je slijepa iako vidi.
Kad bi nakon mnogo dana
postala dugačko deblo
pojela bi tragove ljubavnice
s kože mrtvoga tijela,
zatvorila ih slijepe

u svoje tijelo
i pobjegla
na neko drugo mjesto;
negdje gdje se sijeku
pupčane vrpce,
gdje leševi sanjaju
ugniježđeni u sjeme,

I tome nije bilo kraja

Stalno su se lovile dvije Sile,
poput crne mačke koja lovi
svoj bijeli rep;
jedna u drugoj prisutne,
a tako osamljene.

Zato su obje odlučile stati;
zajedno usniti,
dugo, dugo se promatrati.

U tom snu,
dok je svijet sanjao
san bez snova,
dva su tijela stajala jedno
nasuprot drugoga;
kroz širom otvorena usta
provlačila su
jedinstvenu vrpcu vjetra.

IZJEDNAČENJE

Neka moje stanice napokon
žive vani van mene
Neka mi se ruke prvo
razmnože po tijelu
Prvo one neka vire
iz svih mojih pora,
Neka šire se u nebo,
samo neke s prstima,
tisuće mojih udova,
prvo oni neka krenu u svijet

Potom, neka na rukama
počnu rasti iglice,
Neka rastu stoljećima,
Izdanci od vode
nastale ganućem
Ovisi koliko je nebo ganuto,
koliko su ljudi ganuti
Ovisi koliko je sve do taknuto
Pa sam onda dotaknula ja
Milijune svojih iglica
na nebrojenim granama

Potom još i cikade,
bezbroy cikada u iglicama
što zvukovima
utjelovljuju svijet
One su voda i one su mǎna,
One su tijelo,
One su život,
One su smrt,
One izvan češera
stvaraju tijela Kristova

One su moje stanice vani,
Izjednačenje Svijeta i Svemira,
Duše i tijela,
One su začetak i rasprsnuće,
Ovo moje deblo[*]
koje bila sam oduvijek

[*] *prasl.* I *stsl.* trupъ: leš, deblo (*rus.*, *češ.* trup), *lit.* trupus: krhak

¿DÓNDE ESTÁ LA MUERTE?

Sanjala sam pticu.

Onog velikog galeba

Bijelio se stiješnjen
ravnim valovima vlakova

Nerealna stvarnost
u kojoj živimo je skričala:
Iz jata mrtvi padaju galebovi,
Ispred nas ljudi bez krila žive!

¿Dónde está la muerte?

Smrt lijepa s drugoga svijeta.
La muerte linda de otro planeta.

¿Dónde?

U kutovima kuća izvinute nožice žohara
Muhe utopljenih lica na površini jezera.

Sanjala sam pticu.
Galeb se izdužio do labuda.
Narastao do noja.
Slojevitost vizura njegova perja
bila je nepregledna
poput Amazone bijelih ruža.

Gledao me a za grudi mi privezao
dva malena galeba
koji će napokon letjeti ispred mene

¿Dónde está la muerte?

Ovdje je smrt, kao da je želio reći.

Ovdje Ptice ispred nas.

TRNAC U SVIJETU

Sigurna sam da je nekad
gradovima vladala voda
Sigurna sam, obuzimala je
utore kaldrme
plāvila je trjemove
starih rimskih hramova
Punila je škure na prozorima
kako sunce ondje slučajno
ne bi stvorilo sjenu
Voda je bila svugdje
Ljudi su istodobno hodali
po toj vodi
i plivali u toj vodi
i davili se u toj vodi
Prodirala im je duboko
u grla
pa tekla iz njih poput slapa;
slapa ljutita, puna prezira,
izravno iz smrti rođena.
Tijela su plutala u toj vodi
ali unutar nje,
mrtva i živa
u isto vrijeme

I sve baš sve
bilo je nijemo
I nigdje baš nigdje
nije bilo tona,
riječi,
ni praznine
arkada visokog
amfiteatra

Sve baš sve
bile su tihe slike
i sve, sve bilo je
ostvareno,
nije bilo mjesta
za drhtaje,
nije bilo mjesta
za ispunjavanje

I onda, jednoga dana
voda se odlučila povući
Sigurna sam,
ništa se nije dogodilo
postepeno,
Sigurna sam
Sva ta voda odjednom
bila je usukana
halapljivo proždrti.
Podzemni svijet
usisao je jedan dio,
a drugi je završio
u dosad plošnim
ljudskim trbusima
Ondje se spremio
kako bi ispunio

Odjednom, ljudi su se
uspravili,
Počeli su hodati po
kvrgavoj kaldrmi

Odjednom zvukove i riječi
čulo se kako odjekuju
rimskim kazalištima

Zvukove i riječi kako
prožimaju praznine trncima,

tankim, savitljivim guštericama

NOVA CIVILIZACIJA

Naježena koža između Sunca i Mjeseca
Naježeno more kojem Vjetar je jeza,
uznesenje, poljubac i zima
i let galebova
Krila se šire do sjenovitih planina
Treperave bijele žene
lelujaju

Cvatuća koža između Sunca i Mjeseca
Stotine malih sunaca na koži ruke
Pale se i gase pale zvijezde pale u more
Ruka je nanovo gladak most preko vode

Samo jedno malo Sunce ostaje na površini
Raste crveno ježi se
polagano

Ne odlazi

Val na međi našega života
i naše smrti
nastavlja pulsirati

Novi planet između Sunca i Mjeseca
Planina inače tek trenutnog drhtaja

Nova civilizacija

ORBITE, ILUZIJE

SAN JEDNOG KINEZA

Nije li urar iz Pazina
kojemu su sve ure u izlogu stale
a ćakula iz njegove butige
ori se cestom,
traje li ga traje,
nije li on prijatelj Kineza
koji je jedne ljetne noći
u Pekingu spavao na podu
knjižare pune kineskih znakova

Ne postoji prije i kasnije.

Vrijeme je podatno uže koje
preskaču djeca po parkovima.

SPIRALE

Dijete na otvoru,
Boga sam zamišljala
kao spiralu.
Boga kao praznu
puževu kućicu
u tami Svemira
Sijala je zagasitim tonovima

Sada, kad okrenem dlanove
prema gore
na jagodicama prstiju
vidim prozračne linije,
ugravirane spirale
nižu se u vječnost.

U njihovoj praznini
sad živi moja krv.
U njihovoj praznini
ljušti se moja koža.

Ponekad
njihovom prazninom
jagodice prstiju
kao kapi kiše
stvaraju svijet,

Klize njime poput puževa.
Nose šarenice oka.

MAGIČNE KUTIJE

Sateliti nas motre iz daljine
Crni anđeli bez krila;
dosljedno lebde u kràjevima
u kojima bi se i sam Bog
već davno bio ugušio

Zatvoreni sami u sebe,
oni se probijaju dalje,
nezaustavljivi jer su im krila
nevidljiva gravitacijska sila

U hladnoći polagano ključaju
krhke duše na Zemlji.
Mozaici naših piksela
do najtrusnijih detalja
boje tamu Svemira,
on je sad pun,
izvitoperenih
elgrekovskih duhova

I jednoga dana kad Svemir
upije plavu kapljicu vode,
arheolozi s drugih planeta
neće kopati već će letjeti,
letjeti za nadkopinama
što su se odnekud pojavile
u orbitama njihova
planetarnoga sustava

Lovit će iluzije,
posezati za utvarama
u magičnim kutijama

DUBOKO

*Kad uđete u moja djela, to nije intelektualno već
tjelesno iskustvo. Dotiče se vašega tijela.*

Bill Viola

U utrobi voda
promatra sebe
Okolni svijet
pluta očima
Jedno je ništa
Tvrda kocka

Sve je
duboki bunar
Sve olovke
pišu u tmini
Njihovi vrhovi
duboko
kamenje
u dnu
duboko u nebo

Sve duboko
duboko
i tako daleko
Sve, ljudi
Njihove
Oči oči
Tijelo tijelo
Svjetlost svjetlost
Nemir
Uvijek

osjećaj Daljine
Osjećaj
Uvijek
Korak iza
duše i tijela
istovremeno
Ubod do vrha
u površinu vode
Tvoja aura
te slijedi
kao dugačak vlak
Uvijek ispred
Uvijek iza

PROSTOR

Kroz debeli zid među našim sobama
Samo slutila bih te vječno

Kroz gustoću bjeline
osjećala bih kako polako prolaziš,
a nikada ne stižeš k meni

Osjećala bih
Gubiš se u dubini
Prisutnost ti nestaje s ovog svijeta
a da nikad nisi stigao do mene
U jednom trenutku
Osjetila bih
svijet je lakši,
kao da izgubio je gravitaciju,
a skoro da i ne znam zašto.

Potom bi se ponovno pojavio
Čula bih te prigušenog,
nedosanjanu francusku šansonu,
pjevušio bi mi na uho
a ja nikad ne bih uspjela čuti
besprijekorno izgovorene riječi
u vakuumiranoj daljini

Svejedno, nikad ne bih otvorila
vrata svoje sobe,
Noćima samo bih slušala
šuškanje tvog tijela
pod posteljinom

Ti bi postao cijeli taj Prostor,
toliko sitan da bi još više
odjekivao prostorijom

I tako velik, sasvim neobuhvatljiv.

Razrogačene oči.

PREMETALJKA 4 D

I

Mi smo Duh.

Mi smo Prostor.

Mi smo Tijela.

Pod suncobranima izmjenjujemo

jutarnje osmijehe

Naša lica reketi za stolni tenis.

II

Godinama uništavam

tarem u komadiće

sve svoje omeđene Prostore

Sobe

Gradim ih pa razgrađujem,

Ovu prisutnost u ambijentu

iza kostiju lubanje

usisavam!

Ja sam Duh

Ja sam Tijelo

Ja

Prostor nisam

III

Kružim prostorom

Besprostorna
Bez jedne dimenzije

Svijet sam

Duh sam
Tijelo bez sjene

Moj miris ne biva u ogradama
Moj miris širi se zrakom

Doživjet ću preobražaj
Komunicirati sa sjenama
Sa svim onim tijelima
koja to više nisu
mojim negativima
mojim komplementarnima

Možda sa svima onima koji su
Sad tek
Prostor

Sa svima onima koji su
Sad
Duh

Naše dvodimenzionalnosti
Srest će se u četvrtoj dimenziji

GILJOTINA UGLA (OVO JE MOGAO BITI BILO KOJI UGAO)

Predvečer prljavo bijela
Jedan drveni ugao
zaboden u ciglasti pločnik
Na različitim kotačima
biciklima, skejtbordima,
ljudi zalaze za njegove skute
Svjetlost je stabilna, postojeća
dok ugao njih presijeca
poput giljotine
Reže ih cijele,
šalje u nijemu duplju zidova
bez vrata prozora
Potisnuti vakuum

Iz druge perspektive gledano
Neki od njih opušteno
zapijućim koracima ili
klizećim okretima kotača
izlaze iz ugla
poput strijela odaslatih iz dobro
napetih lukova
Nitko ne staje,
nitko se ne prislanja na rub
Na granicu
Svi bježe od zabodenog noža
i trusi im se koža ubrzano u letu
Nitko (više) ne vjeruje u preobrazbu
A promatrač bi tako volio
da neki stari stolar možda uzme
drvenu skulpturu Krista i pribije je
na drveni ugao

na način da ovaj može vidjeti
samo jednu Kristovu ruku
i samo jednu stranu Kristova lica
pa da možda povjeruje da se nešto
ipak nalazi i s druge strane

BARE TREES, BARE TREES

U jednome gradu postoji
Jedno golo drvo
i bezbroj ravnih
uglađenih ploha
Grane tog drveta
privlače ljudska lica

Više ne idu u muzeje
nit' u kavane
Svi se slučajno susreću
ispod stabla
Osluškuju kroz praznine
među granama

Na tom golom drvetu
postoji i jedno
golo, napušteno gnijezdo
Mnogi od tih ljudi
zamišljaju da je gnijezdo
nekad bilo kruna od trnja
na Kristovom čelu,
a da su oni bili ptice,
lagane ptice

* * *

MELANKOLIJA

Otkad neko sam vrijeme bila nijema

Otkad bila sam kuckanje zastave na vjetru
Odjek lopte koja neumorno odbija se o zid
I strujanje crnog psećeg repa što ukруг miluje zrak

Otkad bila sam zvuk koturanja bicikla
po nepravilnoj kaldrmi.
I riječi nekoliko različitih jezika

Otkad kad ti uputim riječ koju skoro
oduvijek znamo oboje
Kad ti je samo kažem
Sama
U vjetar

Sjedeći na klupi,
kad ti kažem „Vjetar“
„Otrovno, zeleno lišće“
„Kućica za ptice puna ljuski kikirikija“

Tad mi se već čini da se tvoje tijelo
Reinkarniralo u jednu od mojih
Usana.

Možda donju.

Pa opet onijemim
I tako sjedim
Na suncu.

Neva Lukić

Rođena 1982. u Zagrebu. Magistrirala je povijest umjetnosti i arheologiju u Zagrebu i Teoriju moderne i suvremene umjetnosti na sveučilištu Leiden u Nizozemskoj. Djeluje kao književnica, likovna kritičarka, kustosica i voditeljica književno-izvedbenih radionica (s Josipom Bubaš). Suraduje s drugim umjetnicima – koautorica je kratkog eksperimentalnog filma *The Motel in the Well* (2016, sa Sarom Rajaei).

Pjesme i priče objavljene su joj u raznim časopisima i zbornicima te na radioteleviziji, a prevedene su i na makedonski i engleski jezik. Knjiga *More i zaustavljene priče* objavljena je u Beogradu 2018. godine, a iste godine u Leidenu pod naslovom *Endless Endings*. Sudjelovala je i na različitim čitanjima i festivalima poezije, proze ili filma.

Članica je HDP-a, AICA-e te studijske sekcije ULUPUH-a.

Objavila: *Ljudi bez parka* (priče, 2009), *Haljina Obscura* (poezija, 2011; nagrada za mlade pjesnike Zdravko Pucak), *Sjene sjemenki* (poezija, 2015), *More i zaustavljene priče* (priče, 2016), *Travka preko oblaka* (slikovnica, ilustracije Ivan Tudek, 2018), *Ježenja* (poezija, 2020).

Biblioteka Mali rakun

knjiga 57

Neva Lukić

SJENE SJEMENKI

© 2021 Neva Lukić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2021

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Davor Ivankovac

Fotografija

B_Me / Pixabay.com

Objavljeno

26. svibnja 2021.

ISBN 978-953-345-849-6 (HTML)

ISBN 978-953-345-850-2 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-851-9 (PDF)

ISBN 978-953-345-852-6 (MOBI)

Prvo izdanje

Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb, 2015.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture i medija
Republike Hrvatske.**